

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1180,Spotkanie-w-ramach-cyklu-Pionkowskie-spotkania-z-historia-Pionki-28-marca-2007-r.html>
25.03.2026, 14:46

Spotkanie w ramach cyklu „Pionkowskie spotkania z historią” - Pionki, 28 marca 2007 r.

28 marca 2007 roku w Miejskim Ośrodku Kultury w Pionkach prof. Jerzy Eisler – dyrektor warszawskiego oddziału IPN – wygłosił referat pt. „Marzec 1968. Spory wokół »wydarzeń marcowych«”. Wykład prof. Eislera był trzecim w ramach cyklu „Pionkowskie spotkania z historią”, organizowanego przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Warszawie, Burmistrza Miasta Pionki, Miejski Ośrodek Kultury w Pionkach i Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Pionkach. Wysłuchali go licznie przybyli mieszkańcy Pionek, w przeważającej części młodzież.

Spotkanie poprowadził historyk dr Marek Wierzbicki.

Prof. Eisler rozpoczął wystąpienie stwierdzeniem, że wśród polskich miesięcy najtrudniejszy w opisie jest Marzec 1968: „Należałoby mówić o marcach 1968, ponieważ w tym samym czasie w Polsce miały miejsce pewne zjawiska, które łączył jedynie czas i miejsce”.

Uczestnicy protestu marcowego skłonni są mówić o tych wydarzeniach, w których uczestniczyli i z którymi są emocjonalnie związani. Najchętniej rewoltę wspominają studenci. Prof. Eisler opisując wystąpienia w Polsce dodał, że nie odbywały się one w oderwaniu od sytuacji międzynarodowej. Rok 1968 to fala kontestacji młodzieży w wielu krajach świata. Jednak na Zachodzie studenci występowali we własnej sprawie (możliwość kontaktu z profesorami, lepszy, bogatszy program), natomiast w Polsce upominano się o prawa, które w krajach demokratycznych były zabezpieczone. Wystąpienia w Polsce to rewolta generacyjna, na Zachodzie zaś środowiskowa. Wykładowca poruszył też kwestię kampanii antysemickiej w 1968 roku, podkreślając, że w żadnym razie nie można porównywać jej do Holokaustu. Zaznaczył, że stosunek polskiego społeczeństwa do kampanii „antysyjonistycznej” (w 1968 roku słowo „syjonista” stało się synonimem słowa „Żyd”) nie został zbadany. Możemy poszczycić się wieloma ładnymi postawami Polaków, którzy występowali w obronie swoich kolegów żydowskiego pochodzenia, są też przykłady odwrotne. Jednak świadectwa te nie dają pełnego obrazu ówczesnej rzeczywistości i ludzkich zachowań. Dopiero materiały zgromadzone w IPN mogą pomóc w zbadaniu tego problemu. Jednak przy korzystaniu z nich konieczne jest zachowanie ostrożności. Aparat bezpieczeństwa przesiąknięty był bowiem skrajnym antysemityzmem. „Należy pamiętać, kto i dla kogo tworzył te dokumenty” przestrzegał prof. Eisler.

Wykład nagrodzony został gromkimi brawami, a pod adresem wykładowcy padło wiele słów uznania.

Kolejne, ostatnie w tym cyklu spotkanie zaplanowane jest na 18 kwietnia. Tym razem wystąpi dr Paweł Sasanka z warszawskiego OBEP, autor monografii *Czerwiec 1976*.

Geneza-Przebieg-Konsekwencje.